

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра неврології та нейрохірургії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧЕНСЬКИЙ

« 01 » вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НЕЙРОХІРУРГІЯ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: Стоматологія

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності І 1 «Стоматологія» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 24 квітня 2025 року).

Розробники:

Анатолій СОН, д.мед.н., професор, завідувач кафедри

Василь ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ, к.мед.н., доцент, завуч кафедри

Олександр СТОЯНОВ, д.мед.н., професор

Юрій ГОРАНСЬКИЙ, к.мед.н., доцент

Ганна ПЕРЬКОВА, к.мед.н., доцент

Олена ЛЕБІДЬ, к.мед.н., доцент

Юлія СОЛОДОВНИКОВА, к.мед.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри неврології та нейрохірургії
Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри

 Анатолій СОН

Погоджено із гарантом ОПП

 Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін
ОНМедУ

Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ

 Олена ВОЛОШИНА

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Денна форма навчання Обов'язкова дисципліна
Кредитів: 1	Спеціальність 221 «Стоматологія»	Рік підготовки: 4
Годин: 30	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Семестри VII - VIII
Змістових модулів: 5		Лекції (4 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (14 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (12 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання
		Форма підсумкового контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі нейрохірургії та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок: з диференційної діагностики, найбільш поширених захворювань нервової системи.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень,
3. Опанування вмінням визначати тактику невідкладної допомоги, лікування та профілактики найбільш поширених захворювань нервової системи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- **Загальних (ЗК):**

ЗК. Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- **Спеціальних (СК):**

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4)

ПРН12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН13. Визначати тактику надання екстренної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4)

ПРН21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6)

ПРН23. Виконувати медичні маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування, профілактику поширених захворювань нервової системи.

Вміти:

- Спілкуватися з пацієнтом та його рідними, збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Проводити клінічне неврологічне обстеження за стандартними методиками.
- Аналізувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень у пацієнтів із захворюваннями нервової системи.
- Проводити диференційну діагностику та встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз.
- Встановлювати діагноз невідкладних станів в умовах надзвичайної ситуації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Травматичні ураження нервової системи.

Тема 1. Етапи розвитку нейрохірургії.

Основні етапи становлення та розвитку нейрохірургії. Наукова школа в Україні. Розвиток нейрохірургії на півдні України. Структура і організація лікувальної допомоги нейрохірургічним хворим.

Тема 2. Допоміжні методи обстеження в нейрохірургії.

Тема 3. Травматичні ураження нервової системи.

Закрита черепно-мозкова травма (ЧМТ).

Закрита ЧМТ. Класифікація. Клініка, діагностика та лікування. Перша допомога хворим з ЧМТ на догоспітальному етапі. Сучасні методи діагностики, оцінка їх інформативності. Покази до хірургічного лікування при ЧМТ. Ускладнення при закритій ЧМТ. Принципи лікування.

Відкрита ЧМТ, клініка, діагностика.

Комбінована і поєднана ЧМТ, особливості клініки та діагностики. Принципи надання невідкладної допомоги хворим з ЧМТ. Допоміжні методи дослідження при діагностиці ЧМТ. Первинна хірургічна обробка відкритих проникаючих і непроникаючих поранень черепа і головного мозку. Ранні та пізні ускладнення при відкритій ЧМТ, принципи хірургічного лікування.

Хреботно-спинномозкова травма. Травматичні ушкодження периферичної нервової системи.

Етіопатогенез травматичних уражень хребта і спинного мозку. Класифікація. Клініка різних видів ушкоджень спинного мозку і хребта в залежності від рівня пошкодження. Клінічна та інструментальна діагностика. Оцінка виявлених змін при застосуванні допоміжних методів діагностики травматичних пошкоджень спинного мозку і хребта. Невідкладна допомога хворим з травматичними ураженнями хребта і спинного мозку, основні методи і принципи транспортної іммобілізації хворих в залежності від рівня пошкодження. Показання до хірургічного лікування при хребетно-спинномозковій травмі. Сучасні методи лікування пошкоджень спинного мозку і хребта. Профілактика і лікування ускладнень в гострому і віддаленому періодах.

Тема 4. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку.

Класифікація та клініка. Перша медична допомога при пораненнях черепа на полі бою. Медична сортування і зміст медичної допомоги на етапах медичної евакуації.

Змістовий модуль 2.

Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.

Тема 5. Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.

Класифікація. Клініка. Діагностика. Патофізіологічні механізми формування гіпертензійного синдрому. Загальномозкові і осередкові симптоми. Патогенез первинних і вторинних симптомів при пухлинах головного мозку. Значення допоміжних обстежень в діагностиці пухлин головного мозку. Принципи хірургічного лікування пухлин головного мозку. Радикальні і паліативні операції, їх принципи. Комбіноване і радіохірургічне лікування пухлин головного мозку. Невідкладна допомога при синдромі гострої внутрішньочерепної гіпертензії і дислокаційних синдромах. Реабілітація хворих після хірургічного втручання з приводу пухлин головного мозку.

Гідроцефалія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Класифікація. Сучасні методи і принципи хірургічного лікування гідроцефалії. Основні види лікворозсунуючих операцій, показання до їх виконання та методика проведення. Невідкладна допомога при дисфункції шунта. Реабілітація та соціальна реінтеграція хворих.

Тема 6. Особливості ведення інкурабельні пацієнтів і застосування паліативних методів лікування в нейрохірургічній практиці.

Тема 7. Абсцеси головного мозку, епідурити.

Етіологія абсцесів головного і спинного мозку. Клініка абсцесів головного мозку різної локалізації. Діагностика абсцесів головного мозку. Значення допоміжних методів обстеження в діагностиці цієї патології. Принципи хірургічного лікування абсцесів головного мозку і епідуриту. Профілактика абсцесів головного і спинного мозку.

Змістовий модуль 3.

Судинні захворювання головного мозку і спинного мозку

Тема 8. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК по геморагічним типом.

Класифікація. Клініка. Етіопатогенез. Методи діагностики патології судин головного мозку. Судинні захворювання головного мозку, що вимагають хірургічного лікування. Клініка, діагностика та лікування аневризм, артеріовенозних мальформацій, каротидно-кавернозних співусть в гострому і віддаленому періодах. Невідкладна допомога хворим з гострими порушеннями мозкового кровообігу по геморагічним типом. Сучасні методи хірургічного лікування хворих з патологією судин головного мозку. Відновлювальне лікування в післяопераційному періоді. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Реабілітація хворих з патологією судин головного мозку.

Тема 9. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ішемічними ПМК. Патологія судин спинного мозку.

Види патології магістральних судин, які проявляються гострою та хронічною ішемією головного мозку. Класифікація. Етіопатогенез. Атеросклероз судин, як основний фактор

ризикі порушень мозкового кровообігу за ішемічним типом. Клініка, діагностика та лікування стенозів, тромбозів і тромбемболії судин головного мозку. Невідкладна допомога хворим з гострими порушеннями мозкового кровообігу за ішемічним типом. Сучасні методи хірургічного лікування ішемічних уражень головного мозку. Відновлювальне лікування в післяопераційному періоді. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Реабілітація хворих з патологією судин головного мозку.

Змістовий модуль 4.

Пухлини хребта і спинного мозку. Остеохондроз

Тема 10. Пухлини спинного мозку.

Класифікація. Особливості клініки в залежності від локалізації пухлини і характеру її росту. Сучасні методи діагностики пухлин спинного мозку. Значення допоміжних методів в обстеженні хворих з пухлинами спинного мозку і диференціальної діагностики цієї патології. Методи хірургічного лікування пухлин спинного мозку. Профілактика ускладнень при пухлинах спинного мозку. Реабілітація хворих після видалення пухлин спинного мозку.

Тема 11. Остеохондроз.

Класифікація. Патогенез. Клініка. Діагностика. Невідкладна допомога при радикулярної больовому синдромі. Показання до хірургічного лікування при остеохондрозі і його принципи в залежності від рівня і ступеня ураження. Відновлювальне лікування в післяопераційному періоді. Профілактика остеохондрозу. Реабілітація хворих.

Змістовий модуль 5.

Функціональна і відновна нейрохірургія. Хірургія болю

Тема 12. Вади розвитку головного і спинного мозку.

Класифікація. Клініка. Діагностика. Допоміжні методи діагностики вад розвитку головного і спинного мозку. Пренатальна діагностика. Показання до хірургічного лікування і його принципи. Відновлювальне лікування хворих в післяопераційному періоді. Реабілітація хворих з вадами розвитку головного і спинного мозку.

Тема 13. Функціональна і відновна нейрохірургія. Хірургічне лікування больових синдромів.

Принципи стереотаксичних операцій. Показання до їх застосування при захворюваннях головного мозку. Основні принципи і показання до хірургічного лікування епілепсії, паркінсонізму, дитячого церебрального паралічу та ін. Принципи відновної нейрохірургії. Основні види хірургічних втручань, які використовуються в відновлювальній нейрохірургії.

Поняття про невгамовні больові синдроми. Механізми формування основних больових синдромів. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Невідкладна допомога при невралгії трійчастого нерва, каузалгії, фантомної і ампутаційних больовому синдромах. Показання до хірургічного лікування больових синдромів та його принципи. Реабілітація хворих з невгамовними больовими синдромами.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Семі- нари	Прак- тичні	Лабора- торні	СРС
Змістовий модуль 1.						
Травматичні ураження нервової системи.						
Тема 1. Етапи розвитку нейрохірургії.	2	0	0	0	0	2
Тема 2. Допоміжні методи обстеження в нейрохірургії.	2	0	0	0	0	2
Тема 3. Травматичні ураження нервової системи. Закрита черепно-мозкова травма (ЧМТ). Відкрита ЧМТ, клініка, діагностика. Хреботно-спинномозкова травма (ХСМТ). Травматичні ушкодження периферичної нервової системи.	4	2	0	2	0	0
Тема 4. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку.	2	0	0	0	0	2
Разом в змістовному модулі 1	10	2	0	2	0	6
Змістовий модуль 2.						
Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.						
Тема 5. Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.	2	0	0	2	0	0
Тема 6. Особливості ведення інкурабельні пацієнтів і застосування паліативних методів лікування в нейрохірургічній практиці.	2	0	0	0	0	2
Тема 7. Абсцеси головного мозку, епідуриду.	2	0	0	0	0	2
Разом в змістовному модулі 2	6	0	0	2	0	4
Змістовий модуль 3.						
Судинні захворювання головного мозку і спинного мозку						
Тема 8. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК по геморагічним типом.	3	1	0	2	0	0
Тема 9. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ішемічними ГПМК. Патологія судин спинного мозку.	3	1	0	2	0	0
Разом в змістовному модулі 3	6	2	0	4	0	0
Змістовий модуль 4.						
Пухлини хребта і спинного мозку. Остеохондроз						
Тема 10. Пухлини спинного мозку.	2	0	0	2	0	0
Тема 11. Остеохондроз.	2	0	0	2	0	0
Разом в змістовному модулі 4	4	0	0	4	0	0

Змістовий модуль 5. Функціональна і відновна нейрохірургія. Хірургія болю						
Тема 12. Вади розвитку головного і спинного мозку.	2	0	0	0	0	2
Тема 13. Функціональна і відновна нейрохірургія. Хірургічне лікування больових синдромів.	2	0	0	2	0	0
Разом в змістовному модулі 5	4	0	0	2	0	2
Індивідуальні завдання	0	0	0	0	0	0
Залік	на останньому занятті					
Усього годин	30	4	0	14	0	12

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Лекція 1. Травматичні ураження нервової системи. Закрита черепно-мозкова травма (ЧМТ). Відкрита ЧМТ, клініка, діагностика. Хребетно-спинномозкова травма. Травматичні ушкодження периферичної нервової системи.	2
2.	Лекція 2. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК за геморагічним типом. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК за ішемічним типом. Патологія судин спинного мозку.	2
	Всього кількість годин з дисципліни	4

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1	Тема 3. Травматичні ураження нервової системи. Закрита черепно-мозкова травма (ЧМТ). Відкрита ЧМТ, клініка, діагностика. Хребетно-спинномозкова травма. Травматичні ушкодження периферичної нервової системи.	2
2	Тема 5. Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.	2
3	Тема 8. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК за геморагічним типом.	2
4	Тема 9. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК за ішемічним типом. Патологія судин спинного мозку.	2
5	Тема 10. Пухлини спинного мозку.	2
6	Тема 11. Остеохондроз.	2
7	Тема 13. Функціональна і відновна нейрохірургія. Хірургічне лікування больових синдромів.	2
	Всього кількість годин з дисципліни	14

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
1	Тема 1. Етапи розвитку нейрохірургії.	2
2	Тема 2. Допоміжні методи обстеження в нейрохірургії.	2
3	Тема 4. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку	2
4	Тема 6. Особливості ведення інкурабельні пацієнтів і застосування паліативних методів лікування в нейрохірургічній практиці.	2
5	Тема 7. Абсцеси головного мозку, епідури.	2
6	Тема 12. Вади розвитку головного і спинного мозку.	2
	Всього з дисципліни	12

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції.

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, демонстрація та відпрацювання навичок виконання неврологічного обстеження, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань нервової системи.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне вирішення клінічних завдань та опанування клінічних протоколів.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного,

	лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Бали з навчальної дисципліни для здобувачів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено у таблиці:

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння навчальної дисципліни. Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету програмою «Контингент» за відповідною формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) $\times 40$.

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з навчальної дисципліни, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

Шкала ЄКТС встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність), тобто його рейтинг. При конвертації з багатобальної шкали, як правило, межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Оцінка «А» за шкалою ЄКТС не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» - оцінці «добре» тощо. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Такі здобувачі після перескладання автоматично отримують бал «Е». Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з навчальної дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи
- Мультимедійні презентації
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Закрита черепно-мозкова травма. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування.
2. Відкрита черепно-мозкова травма. Класифікація, діагностика, невідкладна допомога.
3. Гематоми внутрішньомозкові. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування.
4. Переломи кісток черепа при закритій черепно-мозковій травмі. Класифікація. Показання до операції при переломах кісток черепа. Основні принципи операцій.
5. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку. Класифікація, клініка, невідкладна допомога.
6. Пухлини головного мозку. Гіпертензійний синдром. Гідроцефалія. Клініка, діагностика. Показання до хірургічного лікування і його принципи.
7. Допоміжні методи діагностики пухлин головного мозку в нейрохірургічній клініці.
8. Патологія судин головного мозку. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
9. Ішемічні інсульти. Клініка, діагностика, невідкладна допомога. Показання до хірургічного лікування, його принципи.
10. Геморагічні інсульти. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна терапія. Показання до хірургічного лікування.
11. Пухлини спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика.
12. Ліквородинамічені та лікворологічні дослідження в діагностиці пухлин спинного мозку.
13. Остеохондроз. Класифікація. Клініка, діагностика, показання до хірургічного лікування.
14. Травматичні пошкодження хребта і спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика. Перша допомога і транспортування хворих.
15. Функціональна нейрохірургія. Больові синдроми (каузалгії, ампутаційні болі, фантомні болі). Клініка, діагностика, невідкладна допомога. Невралгії трійчастого нерва.
16. Епілепсія. Діагностика. Виведення хворого з епістатусу. Показання до хірургічного лікування, його принципи.
17. Травматичні ушкодження периферичних нервів. Особливості первинної обробки ран при відкритих пошкодженнях периферичних нервів.
18. Больові синдроми (каузалгії, ампутаційні болі, фантомні болі). Клініка, діагностика, невідкладна допомога. Невралгії трійчастого нерва.
19. Пороки розвитку головного і спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика. Показання до хірургічного лікування.

20. Абсцеси головного мозку. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога. Показання до хірургічного лікування і його принципи.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Нейрохірургія: підручник / [В.О. Пятикоп, І.О. Кутовий, А.В. Козаченко та ін.] ; за ред. В.О. Пятикопа – Київ, ВСВ «Медицина», 2019 р. – 152 с.
2. Нейрохірургія: підручник / [В. І. Цимбалюк, В. В. Медведєв, М. О. Марущенко та ін.] ; за ред. акад. В. І. Цимбалюка. – 2-ге вид. допов., переробл. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 360 с.
3. Григорова І.А., Соколова Л.І., Герасимчук Р.Д., Сон А.С., та ін. Неврологія // Навчальний посібник за редакцією І.А. Григорової, Л. І. Соколової - 3-є видання – Київ, ВСВ «Медицина», 2020 р. – 640 с.
4. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритми діагностичного пошуку. Шкробот С.І., Салій З.В., Бударна О.Ю. Укрмедкнига, 2018. – 156 с.
5. Методи обстеження неврологічного хворого: навч. посібник / за ред. Л.І.Соколової, Т.І.Ілляш. – 2-ге вид. – Київ: Медицина, 2020. – 143 с.
6. Медицина невідкладних станів. Екстрена(швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рощин та інші / за ред. І.С. Зозулі. - 3-є видання, пер. та доп. - Київ. - ВСВ «Медицина», 2017. – 960с.
7. Негрич Т.І., Боженко Н.Л., Матвієнко Ю.Щ. Ішемічний інсульт: вторинна стаціонарна допомога: навч. посіб. Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2019. - 160с.
8. Handbook of Neurosurgery / Greenberg M.S. – Thieme, 2019. – 1784 p. ISBN 9781684201372

Додаткова література

1. Боженко М.І., Негрич Т.І., Боженко Н.Л., Негрич Н.О. Головний біль. Навчальний посібник.-К.: Видавничий дім «Медкнига», 2019. – 48 с.
2. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 1 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.- «Медицина», 2020. - 258 с.
3. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 2 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.- «Медицина», 2021. - 778 с
4. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 3 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.- «Медицина», 2021. - 642 с.

Електронні інформаційні ресурси

- Клінічні настанови та інші видання з нейрохірургії (Державна установа Інститут нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України)
<https://neuro.kiev.ua/uk/category/publishing-uk/>
- Міністерство охорони здоров'я України
<http://moz.gov.ua>
- Державний експертний центр МОЗ України
www.dec.gov.ua/mtd/home/